

Regelrådets uttalelse

Om: **Forslag om å etablere en godkjenningsordning for bilvask, dekkskift og dekkklagring**

Ansvarlig: **Arbeids- og sosialdepartementet**

Regelrådets konklusjon: **Utredningen har svakheter**

Arbeids- og sosialdepartementet

Deres ref.:

20/4812-1

Vår ref.:

20/00291

Vår saksbehandler:

Kristin Johnsrud

Dato:

05.02.2021

Uttalelse

Om: **Forslag om å etablere en godkjenningsordning for bilvask, dekkskift og dekklagring**

Konklusjon: **Utredningen har svakheter**

Regelrådets samlede vurdering av forslaget

Arbeids- og sosialdepartementet har sendt på høring forslag om å etablere en godkjenningsordning for bilvask, dekkskift og dekklagring.

Regelrådet mener at problemstillingen og målet med forslaget er grundig utredet og beskrevet i høringsnotatet gjennom bruk av informasjon fra Arbeidstilsynets tilsynspraksis, treparts bransjeprogram for bilbransjen og Samfunnsøkonomisk analyses rapport «Kartlegging av arbeidsforhold i bilbransjen» utarbeidet på oppdrag for Arbeidstilsynet og bransjeprogrammet.

Høringsnotatet gir en grundig og ryddig beskrivelse av forslaget, særlig når det gjelder beskrivelsen av berørt næringsliv og utredningen av virkninger. Regelrådet mener imidlertid at departementet burde utredet alternative tiltak, og at departementet burde henvist og gjenbrukt mer av rapporten om arbeidsforholdene i bilbransjen som blant inneholder en vurdering av alternative tiltak. Videre mener Regelrådet at det burde vært mulig å beregne kostnadene for næringslivet ved å oppfylle forslaget.

Regelrådet finner det positivt at næringslivsorganisasjonene er involvert i arbeidet med å løse utfordringene i bransjen. Kostnadene ved gjennomføring ser ut til å være relativt begrensede, men det kan stilles spørsmål ved om godkjenningsordningen vil løse problemene i bransjen. Regelrådet mener på denne bakgrunn at det er enkelte svakheter knyttet til implementeringen. Det er derfor usikkert om målene kan oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet i denne saken.

På de neste sidene kan du lese mer om Regelrådets vurderinger. Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen

Sandra Riise
leder av Regelrådet

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

1 Om forslaget som er sendt på høring

Arbeids- og sosialdepartementet har sendt på høring forslag til lov- og forskriftsendring for å etablere en godkjenningsordning for bilvask, dekkskift og dekklagring. Bakgrunnen er at deler av bilbransjen over lang tid har vært preget av utfordringer med useriøse arbeidsforhold, brudd på arbeidsmiljøloven og svart omsetning.

2 Regelrådets prioritering

Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk, jf. vedtekter for Regelrådet § 1.

Regelrådet skal vurdere utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter som påvirker næringslivets arbeidsbetingelser og øvrige relevante forhold, jf. vedtektene § 2 første ledd. Rådet står fritt til å prioritere hvilke saker vi gir uttalelser til. På denne bakgrunn prioriterer Regelrådet å uttale seg om et utvalg av saker.

Forslaget har til formål å redusere omfanget av arbeidslivskriminalitet og svart omsetning i en bransje hvor det har vist seg å være betydelige utfordringer på dette feltet. Som følge av dette foreslås det nye godkjennings- og rapporteringsbyrder for de aktuelle bedriftene. Næringen leverer tjenester både til det offentlige og til det private næringslivet, i tillegg til privatpersoner. På denne bakgrunn har Regelrådet valgt å uttale seg om forslaget.

3 Regelrådets vurdering av utredningen av konsekvenser for næringslivet

Det følger av Regelrådets vedtekter § 2 første ledd at Regelrådet skal ta stilling til om det er gjennomført konsekvensvurderinger etter de krav som utredningsinstruksen stiller, og om virkningene for næringslivet er tilstrekkelig kartlagt. Rådet kan vurdere hvorvidt nytt eller endret regelverk er utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.

Som grunnlag for vurderingen nedenfor har Regelrådet særlig tatt utgangspunkt i kravene til innhold i beslutningsgrunnlaget i utredningsinstruksen kapittel 2. Det vil si punkt 2-1 Minimumskravene til utredning og punkt 2-2 Omfang og grundighet. Regelrådet har også sett hen til reglene om tidlig involvering av berørte i utredningsinstruksen punkt 3-1.

3.1. Kostnadsvirkninger og nyttevirkninger for næringslivet

Departementet gir i høringsnotatet en grundig beskrivelse av berørt næringsliv. Regelrådet finner det positivt at departementet har foretatt en grundig gjennomgang av næringen og funnet ut hvilke virksomheter som blir berørt av forslaget. Tallfestingen og beskrivelsen av et berørte virksomhetene danner et godt grunnlag for å kunne beregne kostnadene ved forslaget.

Regelrådet mener at virkningene for næringslivet er kvalitativt godt beskrevet i høringsnotatet. De nye byrdene er gjennomgående godt beskrevet ved å vise til gjeldende godkjenningsordning for renhold. Regelrådet kan imidlertid ikke se at kostnadene for næringslivet er beregnet.

Departementet oppgir stykkprisen for et HMS-kort, men anslår ikke tidsbruk og kostnader knyttet til gjennomføringen av forslagene. Siden godkjenningsordningen for renhold har virket i noe tid mener Regelrådet at det burde vært mulig å fastslå tidsbruken og anslått omfanget av de

administrative kostnadene for næringslivet knyttet til anskaffelse av HMS-kort, søke om godkjenning, sende inn årlig melding og dokumentasjon hvert tredje år. Etter Regelrådets vurdering ville dette gitt nyttig informasjon for å belyse omfanget av nye kostnader for næringslivet ved gjennomføringen av forslaget.

3.2. Konkurransvirkninger for næringslivet

Regelrådet registrerer at formålet med forslaget er å hindre useriøse virksomheter i bransjen og bedre konkurransesituasjonen for de seriøse virksomhetene. Forslaget har således til formål å bidra til likere konkurransevilkår i markedet.

Regelrådet finner det positivt at departementet har foretatt en grundig vurdering av etableringsreglene og tjenestereglene i EØS-avtalen med henblikk på lovligheten av å innføre en slik godkjenningsordning.

3.3. Forenkling for næringslivet

Departementet foreslår en ny godkjenningsordning med registrerings- og rapporteringsplikter. Forslaget inneholder ikke konkrete forenklinger for næringslivet.

3.4. Digitalisering

Det fremgår av høringsnotatet at godkjenningsordningen for bilvask, dekkskift og dekklagring skal bygges opp på samme måte som godkjenningsordningen for renhold. Departementet beskriver ikke i høringsnotatet hvordan godkjenningsordningen skal gjennomføres i praksis. Det fremgår imidlertid av Arbeidstilsynets nettsider om renholdsregisteret og godkjenningsordningen for renhold at søknad og godkjenning og årlig melding gjøres i Altinn og at HMS-kort kan bestilles digitalt. Etter Regelrådets vurdering kunne departementet med fordel gitt noe mer informasjon om den praktiske gjennomføringen av godkjenningsordningen i høringsnotatet.

3.5. Særskilt vurdering av hensynet til små virksomheter

Regelrådet kan ikke se at hensynet til små virksomheter er særskilt vurdert i høringsnotatet. Departementet gjør imidlertid rede for andelen enkeltpersonforetak i bransjen. Regelrådet registrerer at rapporten om «Kartlegging av arbeidsforhold i bilbransjen»¹ synes å gi ytterligere opplysninger som kan bidra til å si noe om andelen store og små virksomheter i bransjen. Regelrådet savner en vurdering av om godkjenningsordningen vil være enkel å forholde seg til, og gjennomføre også for små virksomheter.

3.6. Alternative tiltak

Problemstillingen og målet med forslaget er grundig utredet og beskrevet i høringsnotatet gjennom bruk av informasjon fra Arbeidstilsynets tilsynspraksis, treparts bransjeprogram for bilbransjen og rapporten om «Kartlegging av arbeidsforhold i bilbransjen» utarbeidet på oppdrag for Arbeidstilsynet og treparts bransjeprogram for bilbransjen.

---

¹ https://www.arbeidstilsynet.no/globalassets/generertepdfer/r24-2020-kartlegging-av-arbeidsforhold-i-bilbransjen_.pdf

Regelrådet kan ikke se at det er utredet alternative tiltak i dette høringsnotatet, utover at det vises til at det er forsøkt tiltak som hyppig kontroll de siste årene. I rapporten om kartlegging av arbeidsforhold i bilbransjen er det imidlertid drøftet flere nye tiltak for å bedre forholdene i bransjen. Etter Regelrådets vurdering burde departementet i høringsnotatet vist til og vurdert tiltakene som ble drøftet i rapporten. Videre mener Regelrådet at departementet kunne utredet om såkalt «nudging» eller «dulting» kan bidra til å bedre forholdene i bransjen, og eventuelt erstatte et forbud.

Videre savner Regelrådet en vurdering av om andre land har samme utfordring som Norge og hvordan problemet er løst i andre land, for eksempel Sverige og Danmark. Regelrådet registrerer at rapporten om bilbransjen viser til enkelte iverksatte tiltak i Sverige og Danmark. Regelrådet mener likevel at departementet i høringsnotatet burde kommentert problemstillingen og vist til funnene i rapporten.

Regelrådet finner det positivt at departementet har sett hen til erfaringene med godkjenningsordningen for renhold. Regelrådet har forståelse for at det kan være fordelaktig å bygge godkjenningsordningen for bilvask mv. over samme lest som godkjenningsordningen for renhold. Regelrådet mener likevel at departementet burde vurdert om det er grunnlag for endringer særlig som følge av manglende måloppnåelse for godkjenningsordningen for renhold.

3.7. Forutsetninger for en vellykket gjennomføring for næringslivet

Regelrådet registrerer at godkjenningsordningen for renhold ble evaluert i 2016. Evalueringen viser at det til tross for godkjenningsordningen fremdeles er utfordringer i renholdsbransjen. Det vises blant annet til at godkjenningsordningen ikke er særlig godt kjent blant innkjøpere av renholdstjenester i offentlig og privat sektor. Manglende kjennskap til ordningen var også en utfordring i forbrukermarkedet der evalueringen viste at kun en av tre forbrukere som kjøpte renholdstjenester, hadde kjennskap til godkjenningsordningen.

For at det skal være lett for brukerne å få informasjon om virksomheten er godkjent kan være hensiktsmessig å stille krav til virksomhetene om at de må sørge for at godkjenningen er godt synlig for publikum. Departementet ber særskilt om høringsinstansenes syn og vurderinger av en slik regel.

Regelrådet savner en vurdering av ytterligere tiltak som kan bidra til å sikre en vellykket gjennomføring. Regelrådet mener at departementet også kunne vurdert behovet for informasjonskampanjer mv. for å unngå at godkjenningsordningen for bilvask mv. får samme utfordringer som godkjenningsordningen for renhold.

Videre er det positivt at næringslivsorganisasjonene er involvert i arbeidet med å løse utfordringene bransjen gjennom treparts bransjeprogrammet. Tidlig og god involvering av bransjen er etter Regelrådets vurdering en viktig forutsetning for en vellykket gjennomføring.

4 Er forslaget utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet?

Regelrådet finner det positivt at næringslivet er involvert i arbeidet med å løse utfordringene i bransjen. Kostnadene ved gjennomføring ser ut til å være relativt begrensede, men det kan stilles

spørsmål ved om godkjenningsordningen vil løse problemene i bransjen. Regelrådet mener på denne bakgrunn at det er enkelte svakheter knyttet til implementeringen. Det er derfor usikkert om målene kan oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet i denne saken.